

PETRI DE BELLAPERTICA IV.

reconfulti Gallorum clarissimi,
in libros Institutionum Diui
Iustiniani Sacratiss. prin-
cipis, Cōmentarij lon-
gè acutissimi.

DE QVORVM MEDVLLA EXCER-
ptas sententias, quæ uocāt Summaria, singulis paragra-
phis iam primum collectas præfiximus, Indicem demūm
alphabeticum ex eisdem compactum adnectentes.

VINCENTI

LUGDVNI
APVD HÆREDES SIMONIS
VINCENTII.
M. D. XXXVI.

Coll. Soc. Jan. Salin. ex dono Regum.

DICIT RVBRICA.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. Imperator Iustinianus Cæsar, flavius, Fræcus, Germanicus, Gotthicus, Vuädalicus, Africanus, Alemanicus, Pius, Felix, inclytus, uictor ac triumphator semper Augustus, cupida legum iuuentuti, salutem.

- 1 Iustinianus Imperator fuit Christianus.
- 2 Imperator ab imperando dicitur, ut nomina sint rebus conformia.
- 3 Iustinianus à iustitia dictus est.
Cæsar quare uocetur Imperator.
- 4 Literæ principis falsæ reputantur, in quibus non omnes ipsius dignitates recensentur.
- 5 Cõsuetudo patrisfamilias semper attendenda.
- 6 Testator omnia hæredis nomina exprimere tenetur.
- 7 Meum magis dicitur quod ex probitate mea mihi quæritur, quàm quod ex successione.
- 8 Felix dicitur qui diuitijs affluit & fortunis.
- 9 Augustus dicitur Impator ab augendo, quòd semper augere tentet imperium.
- 10 Donatio facta ecclesiæ per Constantinum an sit ualida.
- 11 Imperator dicitur imperij administrator.
- 12 Donatio principis ualida non potest per successorem reuocari.
- 13 Dicta in præfationibus censentur repetita in subsequentibus.
- 14 Ecclesia præscribi & præscribere potest annis quadraginta.
- 15 Subiectio an & quando præscribi possit.
Publica quæ præscribi seu usucapi possint, & quæ non.

Prooemium.

IMPERATORIAM
maiestatem &c. Istud prooemium
ut scitis non continet magnum iu-
ris ministerium, sed ostendit im-
perator qualiter processit con-
dendo librum istum. Ideo si uul-
tis non ponam casum nisi semel.

Et pro euidencia scire debetis quod in isto prooemio sic
procedit imperator Iustinianus. Primo excusando se qua-
re non uacat armis continue, ponit ea quae decent impe-
rialem maiestatem. Secundo dicit qualiter decentiam im-
perialis maiestatis feliciter impleuit. Tertio dicit quali-
ter praecipit istum librum per quosdam uiros componi.

Quarto iuuenes auditores alliciendo eos excitat. Pri-
ma pars incipit in principio & durat usque ibi quorū.
Et ibi incipit secunda pars, & durat usque ad illum uer-
siculum, cunque &c. Et ibi incipit tertia pars, & durat
usque ibi, summam &c. Et incipit ibi quarta pars, & du-
rat usque in finem. Ecce ergo casum secundum quod po-
test poni. Diceret aliquis Imperator uos estis miles & ar-
mis debetis uacare continue: quare est quod confectioni
librorum legalium intenditis. † Dicit imperator quia ne-
cessaria sunt reipublicae tam arma quam leges. Nam im-
peratoriam maiestatem non solum armis decoratam, sed
etiam legibus oportet esse armatam: ut utrumque tempus
& bellorum & pacis recte possit gubernari, & non so-
lū in hostilibus praelijs princeps romanus uictor existat:
sed per legitimos tramites calumniantium iniquitatē ex-

Leges de similibus ad similia extendi possunt. 17

Remedium directum locum habet ubi mens & 18
uerba legis concurrunt.

Corruptio serui & corruptio filij an iudicentur 19
ad paria.

Lex non extenditur contra rationem iuris com 20
munis.

Priuilegium personale personam nō egreditur. 21

Ius publicum triplex est. 22

Fiscum diuitem esse interest reipublicæ. 23

IUSTITIA. Aduertatis, in titulo præfenti, sic procedit imperator. Primo dicit quid est iustitia. Secūdo dicit quid est iuris prudentia. Tertio infert ex præmissis. Quarto iuris præcepta supponit. Quinto artem

istam subdiuidit. Ecce casum. Domine cum uelitis tractare de iustitia, quid est iustitia? † Iustitia est constans & perpetua uoluntas ius suum unicuique tribuens, & hoc in primo. Dicatis nobis domine, quid est iuris prudentia. Dicit imperator: iuris prudentia est diuinarum atque humanarum rerum notitia, iusti atque iniusti scientia, & hoc in secundo. Ex his sequitur. Dicit imperator uisa diffinitione iustitiæ & iuris prudentiæ nos qui uolumus exponere iuuenibus iura populi romani, ita cōmodissime nobis uidetur posse illa tradere si primo leui ac simplici uia procedamus, hoc est primo trademus facilia, & postea difficilia, & istū ordinē trademus qualiter iuuenes possint p̄ficere. † Alioquin dicit imperator si in

Diffinitio iustitiæ.

INDEX.

Usuræ sunt permissæ, & pœna & pignoris distraçtio à tempore more effectum recipiunt. de act. §. in bonæ fidei. nume. 13. pag. 737.

Utilis rei uendicatio an competat quasi domino. de act. §. aliæ. nu. 43. pag. 479.

Utilis rei uendicatio quando cōpetat, & quando directa. de actionibus. §. omnium. numero 23. pag. 773.

FINIS.

